

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/226/2018
Identifikačné číslo spisu:	3517207491
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3517207491.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R Collectors s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8A, IČO: 50 094 297, zastúpeného Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8A, IČO: 47 232 471, proti žalovanej A., bývajúcej v Q., o zaplatenie 239,96 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 11 Csp 20/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. februára 2018, sp. zn. 4 Co 41/2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. novembra 2017, č. k. 11 Csp 20/2017-44 výrokom I. zamietol žalobu o zaplatenie 239,96 Eur s príslušenstvom, výrokom II. rozhodol, že žalovaná nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že V. poskytla žalovanej pôžičku vo výške 400,00 Eur, ktorú sa žalovaná zaviazala splácať v 70 - ich mesačných splátkach po 13,00 eur v celkovej sume 910,00 eur (70 x 13,00 Eur). Ročná úroková sadzba bola 29,50 %, ročná percentuálna miera nákladov banky (RPMN) bola určená vo výške 24,66 %, priemerná RPMN 33,83 %. Celková výška nákladov 355,94 Eur. V súlade s bodom 6.2 Obchodných podmienok pre úver - dostupná pôžička vyhlásila V. ku dňu 25.9.2014 úver za predčasne splatný a túto skutočnosť oznámila žalovanej dňa 29. septembra 2014. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/ a d/, § 9 ods. 1, ods. 2 písm. f/, k/, § 11 ods. 1 písm. a/, § 17 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej aj „ZoSÚ“), § 53 ods. 9, § 517 ods. 2, § 565 veta prvá zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka („ďalej aj „OZ“), § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995. Konštatoval, že § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. ustanovuje ako kogentnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, čo znamená, že tento údaj musí byť v zmluve uvedený. Ak sa takýto údaj v zmluve nenachádza, treba úver podľa § 11 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona považovať za bezúročný a bez poplatkov. Tento údaj, a to konkrétna výška, počet a termíny

splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa majú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia v zmluve o úvere, uzavretej medzi účastníkmi, absentoval. Vychádzajúc z uvedeného vznikla žalovanej povinnosť vrátiť žalobcovi len hodnotu poskytnutého úveru. Keďže žalovaná zaplatila viac, ako bola hodnota poskytnutého úveru, žalobcovi nevzniklo právo na zaplatenie uplatneného nároku - istiny, a ani úrokov z omeškania, a preto súd prvej inštancie žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo dňa 22. februára 2018, sp. zn. 4 Co 41/2018 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa s právnym názorom súdu prvej inštancie, že spotrebiteľský úver je treba považovať v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ ZoSÚ za bezúročný a bez poplatkov, nakoľko neobsahoval všetky náležitosti v zmysle citovaného zákona, keď údaje o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa majú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia v zmluve o úvere, uzavretej medzi účastníkmi, absentovalo. Mal za to, že uzatvorená zmluva o úvere medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je zmluvou spotrebiteľskou, vychádzajúc z postavenia žalovanej ako dlžníka. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je totiž to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva zo dňa 11. novembra 2010 uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou túto charakteristiku spĺňala. Správne aplikoval zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a správne potom preskúmal, či predmetná zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti podľa tohto zákona. Bol názoru, že vo vzťahu k posúdeniu absencie obligatórnej náležitosti uvedenej v § 9 ods. 1 písm. k/ ZoSÚ (v súčasnosti písm. 1) ani eurokonformným výkladom nemožno prelomiť úplne jasné ustanovenie zákona o bezúročnosti úveru v prípade neuvedenia špecifikácie splátok (§ 9 ods. 1 písm. k/ ZoSÚ). Zákonodarca v citovanom ustanovení jasne deklaroval aké následky sú spojené s absenciou obligatórnych náležitostí a odvolací súd nevidel dôvod na odklon od vnútroštátneho predpisu, ktorý bol v čase vydania napadnutého rozsudku platný a účinný, a teda dospel v zhode s názorom súdu prvej inštancie k záveru, že žalobcovi nevzniklo právo na úroky a poplatky dohodnuté v zmluve. Pokiaľ ide o otázku priameho účinku smerníc Európskeho parlamentu, podľa názoru odvolacieho súdu sa vo všeobecnosti v podstate týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú normu práva Únie aplikovať priamo, bezprostredne, na prípad, ktorý riešia. Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukládajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci. Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivec dovoľá svojho práva vyplývajúceho zo smernice priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice. Tento právny záver SD EÚ potvrdil vo viacerých svojich rozhodnutiach. „Smernica nemôže sama o sebe zakladať jednotlivcovi povinnosť a ustanovení smernice nie je možné sa voči takejto osobe dovoľávať.“ (bod 13 vo veci Marshall C-152/84). Ako Súdny dvor zdôraznil v ustálenej judikatúre od rozsudku z 26. februára 1986, Marshall (152/84 Zb. s. 723, bod 48), „...samotná smernica nemôže ukladať povinnosti jednotlivcovi, takže sa na ňu ako takú nemožno proti nemu odvolávať“, (bod 14 vo veci Faccini Dori C-91/92), Celkom zásadným prípadom pre vvmedzenie horizontálneho priameho účinku smerníc je vec Pfeiffer. C-397/01 až C-403/01, rozsudok zo dňa 5. októbra 2004, v zmysle ktorého "Z toho vyplýva... že sa nemôže hoci aj jasné, presné a bezpodmienečné ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukládajúce povinnosti ako také použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci." (bod 15 vo veci Pfeiffer C-397/01 až C-403/01). Preto odvolací súd pre daný prípad aplikoval výklad vnútroštátneho predpisu, ktorým je zákon o spotrebiteľských úveroch a nie výklad smernice.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktoré odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu. Pre žalobcu je prioritné vyriešenie právnej otázky, či došlo k porušeniu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ, ak v zmluve absentuje rozdelenie splátky na výšku istiny, úrokov a iných poplatkov, čo zároveň malo za následok určenie takejto zmluvy za bezúčinnú a bez poplatkov. Poukázal na dôvodovú správu k § 9 ods. 2 ZoSÚ, ktorá zdôrazňuje zásadný význam ochrany spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch, ktorý má mať dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí uvádzať celkovú výšku, menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, v zmluve musí byť zrozumiteľne uvedené, aká je celková výška a mena poskytnutého spotrebiteľského úveru, prípadne strop, do ktorého spotrebiteľ môže opakovane čerpať finančné prostriedky. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí upravovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti, splácať istinu, úroky a iné poplatky, vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V nadväznosti na vyššie uvedené poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017, kde poskytol posúdenie a výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ, ktoré je odlišné od posúdenia rozhodnutia odvolacieho súdu v napadnutom rozsudku, keďže toto nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivkej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby. Záverom dovolateľ považuje za absolútne dostatočné, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje vyčíslenie istiny, úroku a poplatku a zároveň určuje počet, výšku a termíny splatnosti jednotlivých splátok, ktorými sa má táto celková čiastka splatiť. Poukázal tiež v tejto súvislosti na názory vyslovené v iných rozhodnutiach odvolacích súdov (Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 151/2012, Krajský súd v Prešove sp. zn. 13 Co 111/2014, Krajský súd v Košiciach sp. zn. 5 Co 677/2014). Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 422 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

9. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou

slabšej strany, keď vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

10. V predmetnej veci sa žalobca domáhal žalobou podanou dňa 3. augusta 2017 zaplattenia sumy 239,96 Eur s príslušenstvom titulom poskytnutej pôžičky. Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvej inštancie žalobu zamietol a odvolací súd toto rozhodnutie potvrdil, predmetom dovolacieho konania bola suma vo výške 239,96 Eur. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (2017) bola 435,- Eur (Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 280/2016 Z.z.). Odvolací súd teda rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (4.350,- Eur), ale ani neprevyšujúcom jej dvojnásobok (870,- Eur). Prípustnosť dovolania žalobcu je preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/, b/ CSP vylúčená.

11. Dovolací súd len dopĺňa, že aj keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenzu, t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP. Účelom zníženia majetkového cenzu v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k CSP zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania aj pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenzus sa teda v spotrebiteľskom spore uplatní, ak je dovolateľom neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch (vzhľadom na postavenie strán) len fikciou, na ktorú zákonodarca v CSP reagoval tzv. pozitívnu diskrimináciou, t. j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 CSP), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docielenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu rovnosti zbraní (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 124/2018, 6 Cdo 80/2017).

12. Prípustnosť dovolania žalobcu je v danom prípade s ohľadom na § 421 ods. 1 CSP vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, preto dovolací súd vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobcu z tohto dôvodu nepristúpil k posúdeniu, či napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP, resp. § 432 ods. 1 CSP).

13. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.